

Організація самостійної роботи студентів при дистанційному навчанні іноземної мови

Т. Рябуха, Л. Куликова

*Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького, м. Мелітополь, Україна*

Ключові слова: навчання іноземної мови, дистанційне навчання, самостійна робота студентів.

Keywords: teaching foreign languages, distance learning, independent work of students.

Традиційна методика викладання іноземної мови передбачає чітке розмежування аудиторної та позааудиторної роботи студентів. Кожному з цих видів діяльності відводиться своє місце і час в організації навчального процесу. Однак, сучасний студент в процесі пізнання все більше часу, найчастіше досить обґрунтовано, користується різними смарт-пристроями; фізична присутність студента на аудиторних заняттях під час навчання стає необов'язковою, а часом і неможливою. Це спричиняє необхідність у зміні традиційних форм навчання, спонукаючи методистів істотно переглянути роль самостійної роботи у навчальному процесі.

Під самостійною роботою ми розуміємо «навчальну діяльність, яку студенти виконують без безпосереднього контакту з викладачем, або яка проходить під керівництвом викладача опосередковано через спеціальні навчальні матеріали» [4, с. 294]. Серед ознак самостійної роботи, зазвичай, виділяють наступні: «організовується самим студентом; стимулюється його внутрішніми пізнавальними мотивами; здійснюється ним у найбільш зручний, раціональний, з його точки зору, час; контролю-

ється ним самим в процесі виконання і згідно з її результатами; здійснюється на основі опосередкованого управління з боку викладача» [1, с. 124].

Оскільки при дистанційному навчанні самостійна робота студента стає фактично основною, то постає питання про її ефективну організацію. Для навчання студентів прийомів самостійної роботи методисти пропонують використовувати певні алгоритми управління – «регламентовану систему навчальних дій, які забезпечують досягнення певної мовної або мовленнєвої мети» [2, с. 26].

Одним з основних прийомів управління вважається інструктаж. Так, С. А. Хавроніна зазначає, що формулювання вправ, які пропонуються студентам в якості домашнього завдання, повинні містити вказівки на те, з якою метою, яким чином і в якій послідовності слід їх виконувати. «Студенту повинні бути зрозумілі мета і зміст кожного завдання: навіть якщо вправи мають чисто тренувальний характер, їх виконання сприяє поглибленню і уточненню знань, вдосконаленню навичок, які формуються і розвиваються на заняттях в аудиторії. Важливо, щоб

студенти виконували самостійну роботу в домашніх умовах усвідомлено» [3, с. 97].

При дистанційному навчанні викладач стикається з необхідністю опосередкованого управління самостійною роботою через розроблені та подані в електронній версії навчальні матеріали, які пропонуються студентам в дистанційному режимі. При цьому, виявляється важлива специфічна характеристика подібної самостійної роботи студента – вона здійснюється на всіх стадіях навчального процесу: а) при презентації нового мовного, мовленнєвого, культурно-країнознавчого матеріалу, б) на етапах тренінгу, формування і розвитку мовних навичок і вмінь, в) під час проведення контролю.

Зупинимось на проблемі вибору оптимального виду управління самостійною діяльністю студента на різних стадіях організації навчального процесу при дистанційному навчанні іноземної мови на початковому етапі. На наш погляд, для формування навичок і вмінь, які відповідають елементарному рівню комунікативної компетенції, доцільно використовувати переважно жорстке управління, при якому регламентується вся самостійна робота студента, коли всі навчальні матеріали забезпечуються відповідними інструкціями і ключами. Це обумовлено тим, що користувачі дистанційного курсу, зазвичай, не мають навичок самостійної роботи ні з іншомовними навчальними матеріалами, ні з довідковою літературою взагалі: вони не вміють контролювати й оцінювати результати своєї ін-

шомовної мовленнєвої діяльності, раціонально розпоряджатися відведеним для самостійної роботи часом. Тому студент повинен постійно відчувати, що автори дистанційного курсу допомагають йому виробити оптимальну, раціональну систему самостійної роботи з матеріалами курсу.

Отже, дистанційна форма навчання іноземної мови на початковому етапі оволодіння мовою висуває підвищені вимоги до технології управління навчальною діяльністю студентів, значний обсяг якої здійснюється в режимі самостійної роботи. Запропонована система організації самостійної роботи студентів, яка передбачає комплексне використання прийомів відносно жорсткого і гнучкого управління їх діяльністю, може бути визнана методично ефективною, що дозволяє успішно досягати заявлених цілей навчання.

Література

- Азимов Э. Г., Щукин А. Н. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам). М.: ИКАР, 2009. 448 с.
- Журавлева Л. С., Исаева Э. А. Самостоятельная работа на начальном этапе. Содержание и формы самостоятельной работы при обучении РКИ. М.: ГИРЯП, 2008. С. 20–27.
- Хавронина С. А. Приемы активизации самостоятельной работы. Содержание и формы самостоятельной работы при обучении РКИ. М.: ГИРЯП, 2008. С. 91–98.
- Щукин А. Н. Лингводидактический энциклопедический словарь. М.: Астрель, 2006. 750 с.